

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 36.

Vtorik 6. Velkiga travna

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petik. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blavniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti zneso 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

O z n a n i l o.

21. decembra pr. l. ko je v Obloški županii visok sneg padel in močna burja strašne zamete napravila, pride tu sem Janez Marolt iz Šent-Gregorja z 8 konj, ktere je na Laško gnal. Ker ga je burja vsega prevzela, zaide in v naznanim kraju krog blodi, in bi bil gotovo zmerznul pri hudi burji, ako ne bil iz Ulake cerkovnik, Primož Tonič, na njegov klic, mu v pomoč priskočil in ga, ko ga je našel že terdega na konju slonečiga, na konja posadil in v bližnjo vas prinesel.

Ker pa ni dokazano, da je bil rešitelj v nevarnosti življenje izgubil, tudi ni predpisane darila prejel in zavolj tega se to ljudoljubno delo Tomiča v občno spoznanje naznani.

C. k. okrajno poglavarstvo.

V Postojni 30. aprila 1851.

Mac-Neven, s. r.

Minister notrajnih opravil je c. k. okrožnega zdravnika v Celjovcu, dr. Konstantina od Fradeneck za svetovayca krožnega zdravništva imenoval. Za okrajne zdravnike so bili zvoljeni: dozdajni krožni zdravnik dr. Vincenc Eržen v Beljaku; dozdajni okrajni zdravniki dr. Albert vitez od Kalchberg v Celjovcu; dr. Dragotin Moro v Šent-Vidu; dr. Franc Hafner v Blekovcu; dr. Dragotin Štur v Wolfsbergu; dr. Jožef Majer v Spitalu in dozdajni zdravnik v bolnišnici v Celjovcu, dr. Dragotin Rusneim v Hermagoru.

Danes bo XVIII. del III. tečaj 1851 dežel-niga zakonika in vladniga lista za Krajnsko izdan in razposlan.

Ljubljana 2. maja 1851.

Od c. k. vredništva dežel-niga zakonika in vladniga lista za Krajnsko.

2. maja 1851 je bil XVIII. del, III. tečaj dežel-niga zakonika in vladniga lista izdan in razposlan, ki zapopade:

Razpis ministerstva za vojaške reči 23. Februarja 1851, po katerem se z najvišjim armadnim poveljem št. 11 dne 22. Oktobra 1850 zaukazane odločbe zastran jemanja kadetov občno razglasijo. — Razpis denarstvenega ministerstva 3. Marca 1851, po katerem se razglasi ravnanje z dolžnimi pismi dvorne kamre po šteri percente, ki so bile 1. Marca t. l. v versti 187 izsrečkane. — Razpis ministra notrajnih opravil 7. Marca 1851, zastran izpeljanja v državni pogodbi z Modenskim vojvodstvom pogojene vravnave mej. — Razpis denarstvenega ministerstva 8. Marca 1851, s katerim se prepoved, orožje in vojskne priprave v Bosno izvaževati, tudi na Hercegovino razširi. — Razpis denarstvenega ministerstva 11. Marca 1851, zastran izdanja državo-zakladnih listov po 10 gld. in 5 gld. — Cesarski ukaz 23. Februarja 1851, s katerim se zaukaže, da ima uvožnja več za delanje ali ogleštanje ladij odločenih reči v dalmatinsko colsko okolijo cola prosta biti. —

Razpis denarstvenega ministerstva 8. Marca 1851, čez porabo parobrodov pri službnim potovanju. — Razpis ministerstva zunanjih 16. Marca 1851, s katerim se da na znanje med Avstrijo in Bavarijo sklenjeni dogovor zastran tega, da se imajo na diplomatični poti prošeni kerstni, poročni in smertni listi brez stroškov dajati.

30. aprila 1851 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju XXXI. del občniga državniga zakonika in vladniga lista in sicer v edino-nemškem kakor tudi v vsih devetih dvojnih izdanjih izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 97. Razpis ministra vojaštva od 7. aprila 1851, po katerem dovoljenje ženitve vojakov od pripuščenja občine odvisi, v kterej vojak stanuje.

Št. 98. Ukaz ministra uka in bogočastja od 10. aprila 1851, glede spraševanskih plačil, ktere imajo javni učitelji živih jezikov takrat dobivati, ko se pokličejo k spraševanju za državno poštno službo.

Št. 99. Razpis ministerstva kmetijstva in gornijstva od 10. aprila 1851, po katerem se naznani preuredba z c. k. spodnjo-ogersko višjo kamernogrofsko vradnijo v Ščavnici v c. k. spodnjo-ogersko gornjisko-gojzdnisko in posestvinsko vodstvo in dvignenje Novosadskega c. k. kamornega opravništva.

Št. 100. Razpis ministra vojaštva od 14. aprila 1851, ki zapopade dvignenje poroštva dednikov vojakov za neplačane značajne dodatke.

Št. 101. Ukaz ministra vojaštva od 18. aprila 1851, glede dodatka prostovljca, ki se mu dovoli zavolj osebnih razmer ako za to prosi.

Št. 102. Razpis ministra vojaštva od 20. aprila 1851, po katerem se odloči, da je osebje vojaško-zemljoznanstvene naprave v duhovskih razmerah sodništvu civilne duhovščine podveršeno.

Št. 103. Razpis ministra vojaštva od 20. aprila 1851 glede odrajtvil zapustnine v primerlejih, če je zapustnik pred 1. novembrom 1850 umerl.

Št. 104. Razpis ministra vojaštva od 20. aprila 1851, po katerem se odloči, da §. 19. začasnega pravdosredniškega reda, ako komu pristoji pravico vbogih zadobiti in glede neplašanega zastopnika, kar se tudi na vojaške sodništva raztegne.

Ravno ta dan bo tudi ravno tu XXIV. del občniga državniga zakonika in vladniga lista v vsih devetih dvojnih izdanjih izdan in razposlan. — Pregled zapopade je bil že pri naznanenju edino-nemškega izdanja razglašen.

Poslednjič bo tudi danes za edino-nemško izdanje tudi zapopadni pregled mesca aprila 1851 izdanih delov tega zakonika izdan in razposlan.

Dunaj 25. aprila 1851.

Od c. k. vredništva občniga državniga zakonika in vladniga lista.

Austrijansko cesarstvo.

Koroško.

Kdor svojim slovenskim bratom slavo in srečo želi, mora tudi želeli, da bi vsi Slovenci radi in pogosto brali — brali dobre in koristne bukve. Zategadel bode vsaki prijatelj Slovencev s veseljem slišal novico, da smemo pričakovati društvo, ki bo dobre in koristne knjige med Slovenci razširjevalo. Naj imenitnejši, naj iskrenejši, in visoko stoječi gospodi so se te reči na vso moč poprijeli. Ako Bog da, bodemo vkratke kaj prav veselega svojim bravcem od tega društva povedali.

(Bčela.)

Horvaška.

Iz Zagreba se piše v Reichsztg. da mislijo na Horvaškem nov časopis sačeti izdajati pod naslovom: „Domobran“. Za vrednika imenujejo gospoda Šuleka in Berlića.

* Na meji stoječi vojaki so bili pomnoženi z 3 četami, s enim sluinskim, ogulinskim in otočanskim.

* V Zagrebu se bodo volitve za mestne svetovavce 12. maja pričele.

Avstrijanska.

Ministerstvo kupčije obertnije in javnih stavb je dovolilo državno železnico med Bohnio skoz Tarnov do Denbice napraviti. Dolgost te ceste zneze 9 milj 3059 seznjev.

* Za gotovo se pripoveduje, da se bo ukaz dal glede priobčenja javnih sodniških obravnav po časopisih.

* Za gotovo se pripoveduje, da je predlog storjen, vojaštvo zopet pomanjšati, dokler se to vprašanje ne razsodi, se častnikom ne bo plača povišala.

* 1. maja je bila na Dunaju velka vojaška parada v čast gerškega kralja Otona, ki je zraven bil. Vojakov je bilo 30,000 skupej.

* Na Dunaju se bodo tekočega polletja sledeči slovanski predmeti učili:

1. Slovanska starodavnost na severnem Nemškem, petkrat na teden od 5 do 6 ure, učil bo dr. Kollar.

2. Primerovanje glasov in oblik slavenskih jezikov, dvakrat na teden od 7 do 8 ure zjutraj; učil bo dr. Miklosić.

3. Staroslavensko življenje Cirila in Metoda, trikrat na teden od 7 do 8 ure zjutraj; učil bo dr. Miklosić.

4. Slovnic a českega jezika, trikrat na teden od 5 do 6 ure; učil bo profesor Šembera.

5. Česki sploh in dogodivščino českega slovtva, trikrat na teden od 4 do 5 ure; učil bo prof. Šembera.

6. Poljski jezik, petkrat na teden od 3 do 4 ure; učil bo M. Kavecki.

* Za gotovo se govori, da je minister uka in bogočastja sklenul v Insprucku katolsko vseučilišče napraviti.

Česka.

Marljivost českih občin za šole zasluži očitno spoznanje in je gotova priča, da se ljudstvo zave. V Kutni gori je občina pripravlje-

na na lastne stroške novo glavno šolo napraviti in si prizadeva spodnjo realno šolo napraviti. V Taboru se bo nova šola zidala, priprave se v ta namen že delajo. Občina je učiteljem obljubila na leto po 400 gold. vodju pa 500 gold. razun stanovanje v šolskem splotju in za potrebno priprave na leto 500 gold. V Folicki je pripravljenih 10,000 gold. za napravo spodnje realne šole in spodnjega gimnazija podeliti. Ravno tako se tudi v drugih občinah za šole trudi.

Moravska.

Veliki odbor kraljevega glavnega mesta Olumuca je 10. februarja sklenul, predsedniku ministerstva, knezu Schwarzenbergu in ministru notrajnih zadev, Alaksandru Bachu častno gradjanstvo podeliti in je v ta namen poslance zvolil, ki so se 22. h knezu Schwarzenbergu podali, ktere je tudi brez mude sprejel. Mestni župan, dr. Mandelblüh, ga je takole nagovoril:

Vaša svitlost!

Velki odbor kr. glavnega mesta Olumuca, prvi zastopnik svobodne občine, ni vedel svojih opravil vredniše pričeti, kakor da se je pravie poslužil, ktere je njegovo veličanstvo, naš najmilostljiviši gospod in cesar podelil, častno gradjanstvo Vaši svitlosti podeliti.

Ako že vsak domorodec s pravičnim ponosom na dela Vaše svitlosti gleda, ki so Evropo vesolnega boja obvarovali in našej lepej domovini obstoj najmilostljiviše podeljenih pravie zavarovali, morajo prebivavci Olumuca, ker uživajo v polni meri blagostanje miru, toliko bolj hvaležni biti.

Posebne časti smo deležni postali pri podeljenju častnega gradjanstva, mnenje kraljevega glavnega mesta Olumuca Vaši svitlosti razodeti, in srečni se vernemo v sredo svojih mestnjakov nazaj, ako jim zamoremo veselo novico oznaniti, da je Vaša svitlost zahvalo dobrovoljno sprejela in dovolila, slavno ime Vaše svitlosti v letnike kraljevega glavnega mesta Olumuca zapisati in našo zahvalo poznim vnukom spričati.

Knez Schwarzenberg je ta dar z vidno zadovoljnostjo sprejel in je takole odgovoril:

Gospodje! Izreke mnenja kraljevega glavnega mesta Olumuca z velikim veseljem sprejemem, vendar ne toliko zavolj mojih zaslug, kakor zavolj tega, ker spoznam, da ono ravnanje vlade popolnoma poterdí.

Bodite prepričani, da bo vlada vedno vse storila, mir ohraniti in blagostanje obvarovati, pa tudi za boj moramo biti pripravljeni in se vojske ne strašiti, ako velja za čast naše domovine, za obvarovanje svitlobe kronc.

Kraljevo glavno mesto Olumuc si je mnoge zasluge v dnevih nevarnosti za našo lepo domovino pridobilo, in zavolj tega sim ji toliko serčnejšo zahvalo dolžan za počastenje, ktere ga mu je podelilo.

Nato so se podali poslanci k ministru notrajnih oprav, gospodu Bachu, kjer je mestni župan gospoda ministra z zlo enacimi besedami ogovoril in mesto Olumuc njegovemu varstvu priporočil; odgovori gospod minister poslancem s sledečimi besedami:

„Gospodje! Znan okoljšine so me na mesto posadile, ki mi tako važne dolžnosti proti vladarju in domovini naloži. Natanjko in vestno te dolžnosti spolniti, je namen mojega življenja, in če se tudi nekatere naredbe ne spoznajo ali celo krivo sodijo, se bo vendar kmalo vsak prepričal, da je vlada le to storila, kar je potreba tirjala, in da je take naredbe in postave dala, brez kterih bi bila naša domovina v naj večji nevarnosti.

Kraljevo glavno mesto Olumuc je tudi v naj novejših časov posebno zvestobo in udanost vladarju pokazalo, in toraj si v toliko večjo

čast štejem, ud te občine biti. Imejte me tedaj vedno za tacega in bodite prepričani, da si bom vedno po moči prizadeval blagostanje tega kraljevega glavnega mesta podperati.“

Gospod minister je naposled tudi poslance k mizi povabil.

* V Letovici je kolera vstala, za ktero je koj v začetku 6 oseb umerlo.

Ogerska.

Sliši se, da se bosta baronu Hentzi-u, ki je v Budi pri napadu ranjen bil in umerl, dva spominka postavila, in sicer eden na njegovem grobu, za ktere ga bo državna vlada, kakor govore 6000 gold. dala, drugi pa na tergu sv. Jurja v Budi, kjer je bil ranjen. Za poslednji spominek bodo vojaki denarje skupej zložili.

* Cigani se v velikih trumah v Afriko v Algier preseljujejo. Ni še davno, kar se jih je 300 iz Frankobroda odrinulo na Francosko, od kodar se bodo na barkah v Algier podali.

* Zlo se ljudje v Racz Almaz čudijo neki zamaknjeni deklici, ki govori o sila čudnih rečeh. Naznila je prihod tujih oseb, popisale zadeve tujih narodov in prerokovala prihodnje dogodbe. Naj veči skrivnosti je razodela.

Čez tri mesce se imajo reči zgoditi.

Galicija.

V Zaluci so te dni otroci tamošnega sodnika Ivana Roj dva lonca zlatega in srebernega denarja pri igrači iz zemlje skopali. Njih oče je pa skrival najdbo in je zavolj tega že v preiskavanju. Denarji so, kakor se govori, velike vrednosti in kovani ob časih Rimljanov.

Dalmacija.

Parobrod, ki je iz Dalmacie v Zader prišel, prinese sledeče novice iz Kotara od 18. aprila glede razmer Banjanovljanov in Grahovljanov.

Poslanci, ki so se iz Stolača vernuli, pripovedujejo, da jih je vezir še precej prijazno sprejel. Po svojem tolmaču, mostarskem vladiku jih je vendar poprašal o ropanju na turški zemlji, se je zlo ostro zoper take napade izrekel in je žugal, ako bi se še kaj tacega prigodilo in ako se škoda ne poverne, ktero so z ropanjem storili. Potem je poslanca spustil z naročilom, da naj po Velikinoči pridejo z 30—40 svojimi, enega poslanca, duhovna Kersta Koprivica so v Stolaču prideržali.

Prebivavci Grahovega so spet Turke napadli, po noči 12 in 13, se je kakih 50 oseb na rop v Gacko podalo.

V novejših časih vendar Grahovljani niso več sovražniki kristjanov v Hercegovini, celo vojaki po deželi hodijo, ki tiste zaderžujejo, ki hodijo kristjane v Hercegovino ropat.

13. se je clo v Grahovem kervav prepír z trumo Černogorcev unel, ker so kristjane v Hercegovini plenili.

Tudi starašinstvo v Černigori govori zdaj za Kristjane v Hercegovini in ni še davno, kar je ukazalo Černogorcom iz Cuce in nekterim Grahovljanom obropano živino nazaj dati.

V Grahovem se 30 Černogorcev pričakuje, ki se hočejo med vojake vverstiti.

V Bosni pričakujejo mnogo turških konjkov.

Tuje dežele.

Bosna.

27. aprila dopoldne tirja Skenderbeg od vstajnikov v Bihaču, se mu udati in je obljubil, da jim bo prizaneščeno ako terdnjavo do 8 zvečer izdajo carskim vojakom; ako se to ne zgodi, je žugal, da bo terdnjavo napadel, že o petih zvečer zapuste vstajnike terdnjavo in se razidejo čez Klokotmost proti Izaču in

ob levem bregu Une. Ob sedmih zvečer posedejo carski vojaki mesto.

Na avstrijsko zemljo v Zvolje pobegnejo glavarji vstaje: Rustanbeg, Numarbeg, Alia Scheravić; Munčin Hrnčić, in bivši poveljnik Bihaća, Gyafferbeg, ktere so v Karlovec poslali.

* V „Reichsztg.“ se piše iz Bihaća 25. aprila:

21. na večer pride Ali paša z 2 četama in 4 topovi pred Bihač in se pri Čekerlii vtabori. Vstajniki vedno rovi delajo na levem bregu Une in Klokota.

22. so bili vojaki in vstajniki mirni. 23. so le nekoliko streljali pri Golubicu in Prevelici, popoldne so vstajniki most za peš ljudi, čez Uno pri Prekovnju napravili in ko je sonce zašlo planejo na vojake; so tudi Arnavte; ki so Prekovnje posedli, nazaj zagnali in v pridobljenem kraju predmestja ostali; več hiš je pogorelo, ki so blizo boja stale. Pri tem boju je kakih 20 vstajnikov in 30 Arnavtov padlo. Ko se mrak naredi pride spet v carski tabor pomoč, pravijo, da je prišel Mustafa Melemendši paša.

24. so delali vstajniki rove v Prekovnju in mnogo se jih je čez vodo prepeljalo v Kralje, kjer so tudi koj začeli rove delati. Na levem bregu Une in Klokota se je celi dan vidilo, kako marljivo so vstajniki delali, slišalo se je tudi, da se bo pri Brezovici močen oddelek vstajnikov čez Uno prepeljal in vojake, ki so v Bihaški dolini ležali, od zadej napadel. Popoldan se prepeljejo vstajniki čez Uno pri Golubicu, in napadejo vojake, ki so pri Pritoki stali. Boj je čez eno uro terpel in se je končal s tem, da so se morali vstajniki spet nazaj umaknuti. Po sončnem zapadu se je začel vesolni napad. V Kralji, kjer se je mnogo vstajnikov nabralo, so v desno krilo Skenderbega napadli s tremi topovi, ktere so čez Uno prepeljali. Kralj in še ena druga kersanska vas je bila požgana. Ravno ob tem času vstajniki od hribovja Pokoja vojake od zadej primejo. Tudi posadka v Bihaču ni rok križem deržala; mnogo jih je derlo čez most proti Prekovnju in unela se je bitva, ktero so topovi iz terdnjave podperali.

Skenderbeg je vstajnike, ki so pri Kralju desno krilo napadli z kartečami ukazal postreljati, skerbeti je moral tudi, da je bil za herbtom zavarovan, toraj je en oddelek zoper vstajnike poslal, ki so ga od zadej prijeli. Vstajniki so se po noči umaknuli, brez da bi jih bili vojaki pregnjali.

Danes ali jutro ima albanski paša z 2000 Arnavtov in eno četo vojakov skoz Livno v Bihač priti. Ta oddelek bi potem terdnjavo na levem bregu Une zaperl; brez terdovratnega boja se bo pa to teško zgodilo, ker bi bili na tako vižo vstajniki popolnoma zaperti.

Včeraj je prišla novica, da je Omer paša blizo Otoka, da bo ondi vstajnike, ki stoje pod poveljstvom Kedića razkropil in se potem skoz Krajno proti Bihaču prišel.

V večerajšnjem boju jih je mnogo vstajnikov in vojakov, kakor begoči kristjani pripovedujejo, padlo, pravijo, da kakih 200. Tudi je v Kralju mnogo ljudi zgorelo, med družimi v eni hiši 7 Arnavtov z 1 častnikom.

25. na večer je ukazal Skenderbeg na desnem krile eni četi se naprej pomaknuti, ki je vzele saboj 2 topova. Ti vojaki so streljali na vstajnike, ki so se v Kralju vtaborili. Čez dve uri je boj terpel brez nasledka in zdelo se je, da so vstajnike le mikali se iz tabora podati. Ker so pa vstajniki na vojake le malo streljali in se iz rova niso podali, je tudi Skenderbeg vojakom ukazal, se spet umaknuti. Ravno ob tem času se je tudi v Golubec streljalo.

Včeraj in danes so spet novi vojaki v carski tabor prišli in vedno gibanje se vtdi med njimi; danes ali jutro bi se znala odločivna bitva biti.

(Iz poprejšnih novic je že znano, da se je Bihac 27. t. m. podal, in da je Skenderbeg mesto posedel.)

Bulgarska.

Iz Zemuna se piše 21. aprila v „Agr. Ztg.“ sledeče:

Po vdušenju vstaje na Bulgarskem se je mnogo govorilo o vgodnosti političkih razmer in o srečnem stanju kersanskih prebivavcov na Bulgarskem. Pripovedovali so v svitlih obljubah, ktere je visoka vlada Bulgarcem storila, o prenapredbi deželne vstave, da bo zamogel ti marljivi narod prosto začeti dihati in svoje materielne in industrielle moči razvijati. Šla je govorica o primerni vravnavi sodništev, da kadti ne bodo smeli svojeglavno soditi itd. Za gotovo vendar zvemo, da je stara svojeglavnost pašatov, spajev in ajanov še v polnem cvetju, ki miroljubne Bulgare na vso moč stiskajo in Turki so, kakor so popred bili, svojeglavni sodniki, ki kristjanu pravice ne skažejo. Take stiske bi se le takrat končale, ako bi se turške vlade dobromisleči fermani spolnile, kterih pašati ne naznanujo, — ali če bi kaka evrorejska pervooblastna vlada Bulgarce v varstvo vzela. Da se mera nesreče Bulgarov dopolni, si tudi gerški duhovni, posebno metropolit Pajsic zlo prizadevajo, ker narod derejo kolikor le morejo. Ni še davno, kar si je imenovani metropolit zmisli, neke maše v spomin in za odpustke naznaniti in je duhovščini zapovedal imena, kterih se ima v cerkvi spomniti, ne tanjko popisati in zraven tudi za vsako ime 1 piaster tirjati, tiste pa, ki bi se branili plačati, zaznamovati, ki so jih potem prisilili, da so plačali. Ako kdo tega ni mogel odrajtati, so njegovo imetje zastavili, ali ga je pa moral prodati, da je le plačilo odrajtal. Turški seimi so vboge revne ljudi nevsmiljeno pritepali. To imenuje bulgarski višji pastir milovšinj, kar se pa mora po pravici silojemstvo imenovati. Da svojemu trinoštvu krono postavi in reve Bulgarov do verha dožene, loči skopi metropolit stare turške denarji, ki se po celcm carstvu jemljejo, in tirja nove, druge denarje pa sicer tudi jemlje, samo, da mora človek, ki jih mu da, pri njih mnogo zgubiti. Turški seimi morajo ljudstvo, take svojeglavne, nečloveške naklepe dopolnovati, in ako bi se narod prederznil, se zoper tako golufijo pritožiti, bi ga metropolit, ki je s pašati dobro porazumljen, le še bolj dčrl. V tej zadevi se je pritožba v Carigrad velicemu zboru poslala, in iz serca želimo, da bi Bulgarom pomoč prišla in luč rešenja zasijala.

* V šumli na Bulgarskem je poskusilo pred 14. dnemi nekoliko Turkov tamošnje iztočno cerkev obropati, ki ima srebernih dragocenosti za pol milijona grošev. Pa kristjanih so jih zapazili in s streljanjem odgnali. Videnški paša je ukazal tistih 17. Bulgarov, ki so preteklega leta v Carigrad šli kakor poslanci bulgarskega naroda, v želez zakovati in jih v Carigrad odtirati.

Turška Serbska.

V „Vojvodjanko“ se piše iz Belgrada, da misli knez Aleksander v Belgradu gledišče zidati, kar je posebno mladost razveselilo, tako, da že zanaprej „živio“ vpijejo. Kako radost bo še le potem, ko se to zgodi, se zamore vsak misliti, kdor ve, kaj da so gledišča in kaj da se v njih dobi. Gledišča niso samo za kratek čas, one so učilnica lepega in krásnega.

Pa vse to še ni vse. Ko bi bili mi popred igrališče imela, bi bilo pač naše slovstvo bolj veliko in bogato. Ako družega ne, bi se bile saj iz drugih jezikov naj izverstniše igre predstavile; za ktere se pri nas toliko ve, kakor da bi jih ne bilo na svetu. Pri tem bi se tudi gotovo naše ljudi spodbodlo, kaj storiti. Da bi to tako bilo, dokazujejo tiste dela, ki so na svitlo prišle o kratkej dobi, ko je bilo v Belgradu gledišče. Brez priloznosti in spodbuje morajo naj bolj premedene glave, kakor zlate v zemlji, skrite ostati.

* Iz Zemuna se piše: Da bi Serbska zdaj na pragu velikih dogodb bila in da bi se knez v Kragujevac preselil, skoraj gotovo ne bo res, ravno tako tudi ni res, da bi bil minister Petronievic odstopil. Na Serbskem se deržavne opravilo mirno opravljajo, knez Karagiorgievic zdaj celo ne misli se v Kragujevac preseliti in ministra Petronievic in Simic sta se le za nekaj časa javnih opravil odtegnula, da se bosta oddahnula in svoje osebuje opravila vredila. Pervi, ko je zvedel, da se v javnih časopisih piše, da je odstopil, je naznanil, da se je to le za dva mesca zgodilo. Pavel Jankovic, minister pravosodja je bil zlo bolan, je pa že prebolel. Narodni zbor bi znal med ljudstvom in vlado kako zmešnjavo storiti. Knez se natanjko derži vstave, ktero je sultan 24. decembra 1838 Serbom podelil, v kterej ni nič od narodnega zbora omenjenega. Ljudstvo, operaje se na starodavno navado, meni popolno pravico imeti, narodni zbor sklicati.

Nemška.

Pogovori v Draždanah se bodo te dni končali.

* 26. aprila popoldne ob štirih se je v mestu Bautzen 20 centov smodnika unelo, vendar nobenega človek ni poškodovalo razun nekoga delavca. Kako da se je ta nesreča zgodilo, še ni znano.

Francoska.

Časopis „Constitutionell“ stori predlog, v vsih občinah prebivavce poprašati, če ima predsednik še ostati ali ne. Imenovani časopis pravi, da je to edino sredstvo, Francosko prekucij obvarovati.

Na hiši Marche di Carmes-a v Parizu so našli v nedeljo zjutraj ob štirih belo zastavo z zlatimi limbarji in napisom: Bog živi Henrika V. kralja Francoskega in Novare! Zastavo so vzeli in jo na policijo nesli.

* Predsednik francoske republike ima povsod nesrečo. Kar prime, se mu v roci stare. Že je bilo na tem, da bi se bil z generalom Changarnier poprijaznil, pa Persigny mu je vse zmedel.

* Za predsedništvo republike pri republikanski stranki se poganjajo Lamartine, Cavaignac, Girardin in Barbes.

* V Parizu se je za pogorele Krakovčana 2000 frankov nabralo.

* Francoski legitimisti so vedno bolj zoper podaljšanje predsedništva. Posebni častivci elisća so ves pogum zgubili.

* Govori se, da hoče minister Faucher že odstopiti, ker se je zameril.

Laška.

V Mesini je tudi potres vstal, do zdaj se še ni nobena velika nesreča zavolj tega prigodila.

Španska.

Španska vlada je portugalski obljubila je pomagati, Saldanha je v severnih krajih dežele.

Rusovska.

Časopis ministerstva notrajnih oprav prinese

pregled stanja ruskih prebivavcov od leta 1846. Po njem je v evropejski Rusii v ožjem pomenu besede 52,565,334 duš; v štirih zahodnih sibirskih okrajnah 2,153,958; v rusko-poljskem kraljestvu kakih 4,800,000; v velikem vojvodstvu Finlandskem 1,600,000; v deželah unstran Kavkaza 2,500,000; skupaj 63,600,000 duš.

Ako se temu še prebivavci Jarkučka, otoka Kamčatke, Ohotskega, potem amerikanskih posestev s Kirgis-Kajsackovi prebivavci in vojaki pristejejo, se zamore reči, da je na Ruskem 65,000,000 prebivavcov.

Po veri je pravoslavniher gerkov 49,000,000, rimskih katolčanov 7,300,000, reformiranih 3,500,000; mohamedanov 2,400,000; judov 1,200,000, Armencov gregorjanskih in katolskih 1,000,000, paganov 600,000.

Po rodu je pravih Rusov 33,000,000; Rusinov 11,200,000, belih Rusov 3,600,000, Litavcov in Poljcov 7,000,000; Finov in Letov 3,300,000; Tatarov z prišetimi Mohamedani 2,400,000; Nemcov 600,000; Grusov in Armencov 2,000,000; judov 1,500,000, kterih je 600,000 uralskega roda, ki stanujo raztreseni v vshodni Sibirii, ruski Ameriki in v Kirgiški stepi.

Angleška.

* Iz Londona. Pravijo, de se bodo vsi škofje na Angleškem v Londonu zbrali, kamor jih je prečastiti kardinal poklical.

* Telegrafiško naznanilo pove, da se je obertniška rastava v Londonu 1. maja odperla.

Turška.

Iz otoka Rhodus se piše 16. aprila: Ljudje, ki ravno iz Makri-a pridejo, pripovedujo, da je zares med Simarunom in Levisom ognjobljavna gora vstala, ki vendar ne bluje ognja, ampak le gost, belkast dim se iz nje visoko vali. Potres je ondi še vedno močen. — Znani morskí ropar, imenovan černi, je o belem dnevu v pristanišču Bezza se prikazal in dve barki napadel, eno turško in eno gerško, prvi je vzel 6000, drugi 28,000 piastrov v zlatu in v blagu.

* Ognjobljavna gora je na otoku Rhodus pri Simarunu vstala.

Podonavske knezovine.

Iz Carigrada so piše 29. aprila, da pisma iz Bukaresta za gotovo naznanijo, da so se ruski vojaki začeli 14. aprila iz knezovin napotovati in da bodo v prvih dneh maja že vse knezovini zapustili. Ruski general Ivine je to tamošnim vradnijam naznanil, in toraj je bilo potrebno povelje dano, ruske vojake z živčem preskerbeti.

Amerika.

V amerikanskih združenih deržavah izhaja naj manj 3000 časopisov, v New-Jorku izhajajo naj večji. V Evropi se pač ne misli, kako skerb in marljivost imajo vredniki za te časopise, nekteri imajo celo svoje parobrode, da novice iz Evrope naglo prineso. Taki parobrodi hodijo poštnemu parobrodu naproti, kjer novice zvedo; na parobrodu je pa cela tiskarnica, tako, da je že vse postavljeno ko parobrod v barkostajo v New-Jork pride. New-Jork-Herald plačo za eno samo novico iz Evrope 1500 tolarjev. On terdi, da ima 80,000 naročnikov in da vsako leto 15 milijonov zlo velikih pol papirja porabi. Preteklo leto je imel 220,186 dolarjev dohodka in v prvih 12 tednih t. l. 61,786 dolarjev.

Ljubljanski novičar.

V nedeljo o pol treh je šel gerški kralj skoz Ljubljano na Gerško nazaj.

